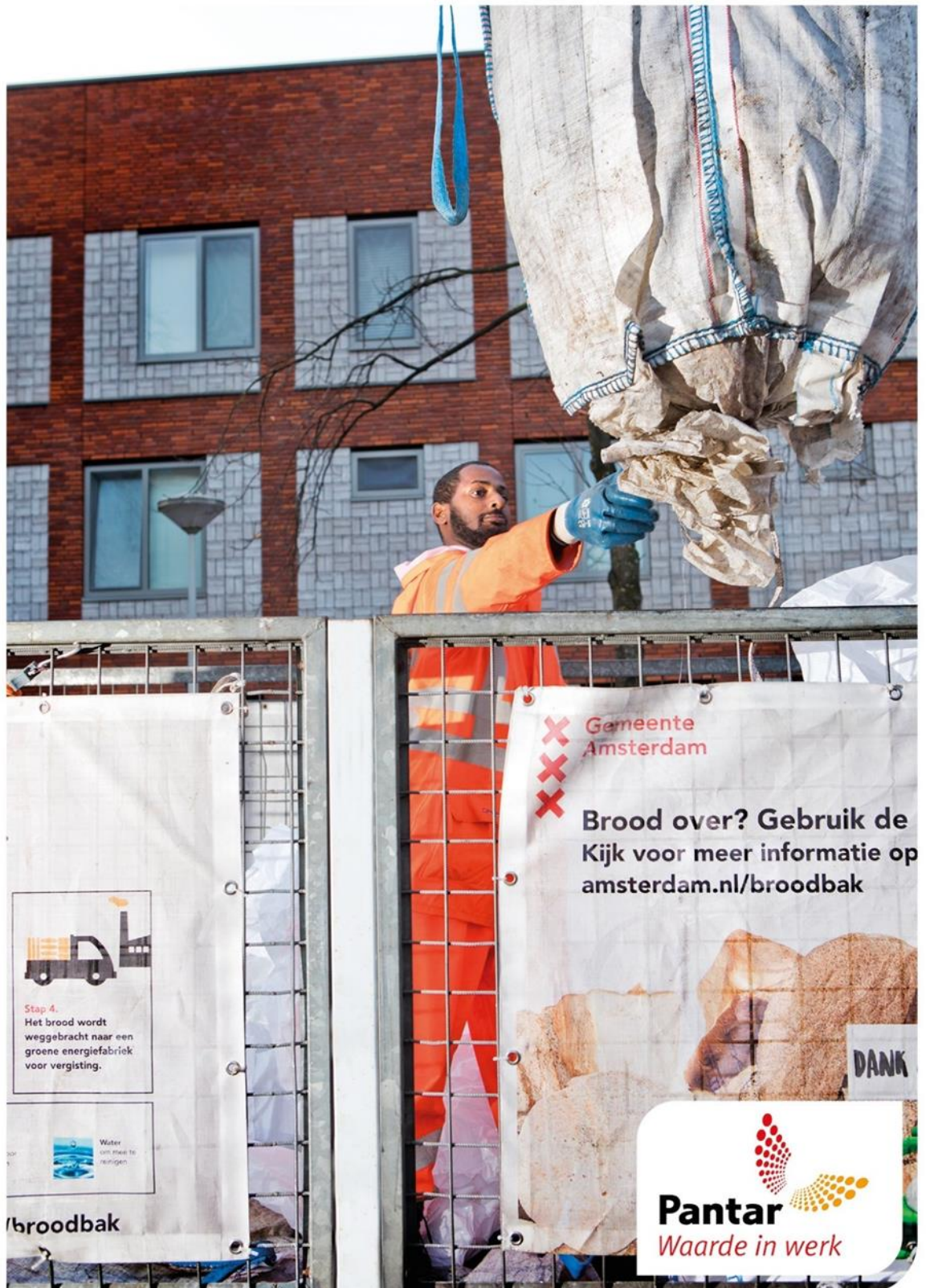

Jaarrekening 2020

Inhoud

Jaarverslag

- 1. Voorwoord van de Raad van Toezicht**
- 2. Verslag van de directie**

Jaarrekening

3. Toelichting Stelselwijziging

4. Financiën

- 4.1 Jaarrekening 2020
- 4.2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening
- 4.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling
- 4.4 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat
- 4.5 Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht
- 4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2020
- 4.7 Toelichting op de staat van baten en lasten 2020
- 4.8 Continuïteit
- 4.9 WNT-verantwoording 2020 Stichting Pantar Amsterdam

5. Overige gegevens

- 5.1 Pantar
- 5.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Afkortingen en begrippen

1. Voorwoord van de Raad van Toezicht

Het is begrijpelijk om, terugkijkend op 2020, vooral aandacht te besteden aan de ellende die de Corona-pandemie met zich meebracht. Maar dat doet geen recht aan de vele mensen die zich, soms met gevaar voor eigen leven, ingezet hebben voor de bestrijding van de pandemie. Zij zijn lichtpunten in een donkere periode.

Op de schaal van Pantar zijn er ook slachtoffers te betreuren. Wij leven mee met de nabestaanden van de collega's die helaas aan corona zijn overleden.

Maar het feit dat Pantar door kon draaien en dus houvast kon bieden aan veel mensen die via het werk structuur aan hun leven geven, is bewonderenswaardig.

De beslissing van de directie om Pantar "open" te houden, had dan ook de volledige steun van de Raad van Toezicht. Het vroeg wel om veel communicatie naar de medewerkers en, zonodig overleg met de GGD over de te nemen maatregelen.

Het feit dat, mede door overheidssteun, Pantar ook binnen de afgesproken financiële kaders kon blijven presteren, stemt tot tevredenheid.

De RvT vergaderde in 2020 meer dan gebruikelijk. In tien bijeenkomsten werd onder meer gesproken over de governance in relatie tot de Gemeente, werd de meerjarenstrategie voorbereid en werden het jaarverslag 2019 en de begroting 2021 besproken. De financiële en risico gerelateerde agendapunten werden voorbereid door de auditcommissie, terwijl de remuneratiecommissie de beoordeling van het functioneren van de directeur op zich nam.

Uiteraard kreeg ook de Corona-aanpak in het bedrijf onze aandacht. De zelfevaluatie van de RvT werd afgerond, een eerste bijeenkomst in het kader van de deskundigheidsbevordering werd georganiseerd.

De vergaderingen vonden meestal plaats via beeldverbinding, hetgeen zo zijn beperkingen heeft, maar die stonden uiteindelijk goede discussies niet in de weg.

Als we vooruitzien naar 2021 zal naar het zich laat aanzien in de kabinetsformatie de toekomst van de sociale werkvoorziening aandacht krijgen op een manier die ons meer ruimte gaat geven om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waardig en waardevol werk te bezorgen.

Lodewijk de Waal

Voorzitter Raad van Toezicht

2. Verslag van de directie

Zoals voor veel organisaties zal gelden, was 2020 ook voor Pantar een bijzonder jaar. Niet alleen door Corona. We zijn in dit Corona-jaar ook volop bezig geweest vorm te geven aan het Pantar van de toekomst, door onze strategie te herformuleren, door te investeren in innovatie, door over te stappen op nieuwe ICT en dit alles vanuit een nieuw ingerichte organisatie. We hebben alle reden om tevreden achterom te kijken.

Resultaten 2020

Natuurlijk hakte de pandemie er stevig in. Omdat veel van onze medewerkers deel uitmaken van kwetsbare groepen moesten we in maart, bij het uitbreken ervan veel mensen naar huis sturen. Veel externe plekken waar medewerkers van Pantar gedetacheerd waren gingen dicht, zoals de universiteit en diverse metaalbedrijven. In de loop van mei kwamen zij langzaam terug naar een min of meer reguliere bezetting, maar tijdens de tweede golf, waarin we wel veel beter waren ingericht op de corona-maatregelen, waardoor we intern goed verder konden werken, viel opnieuw veel extern werk weg. We raakten daardoor veel omzet kwijt. Gelukkig trof het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een steunregeling voor SW-bedrijven, waardoor we toch een positief resultaat ten opzichte van de begroting konden realiseren.

Ondanks al deze ontwrichtende omstandigheden is het proces naar betere procesbeheersing in de bedrijfsvoering goed doorgedaan. De organisatie werd in 2020 heringericht met vijf (arbeidsmarkt) sectoren, een samengevoegde HR en Ontwikkelingsafdeling, een bedrijfsvoeringsafdeling en een samenvoeging van alle Pantar-breed werkende strategische functies. Deze structuur heeft in 2020 reeds goed gewerkt, vrijwel zonder grote problemen. Grootste complexiteit zat in de ontvlechting van de afdeling Openbare Ruimte in Groen en Reiniging, waarbij nog vrij veel administratieve onduidelijkheid bleef bestaan, die in de loop van het voorjaar werd opgelost.

Een derde groot project was de ICT-transitie naar een externe partij met de daaraan gekoppelde overgang naar nieuwe programmatuur. Ook die transitie is, zo blijkt uit de evaluatie, rimpelloos verlopen. We kunnen misschien zelfs stellen, dat de toegang tot Microsoft-Teams die hierdoor ontstaat ons enorm heeft geholpen om te gaan met de beperkingen, die de Corona-restricties met zich meebrachten.

De vierde en laatste grote operatie was de herformulering van de Pantar-strategie. Kern daarvan is dat Pantar haar rol in de stad graag wil consolideren. Daarvoor is nodig, dat wij elke medewerker met een SW-status uiteindelijk eenvoudig kunnen vervangen door iemand met loonwaarde uit de Participatiewet. Dat vraagt niet alleen dat wij bedrijfsmatig beter gaan presteren, maar vooral ook dat wij succesvoller worden in het opleiden en laten doorstromen van medewerkers naar de reguliere arbeidsmarkt. De implementatie van die strategie brengt nog zes grote opgaven voor ons mee, waar we de komende jaren onze tanden in zullen zetten. Dat zijn in ieder geval het zorgen voor goede leerlijnen, de doorlichting van bestaande werksoorten, het vinden van nieuw werk dat past bij de economie en de doelgroepen van morgen, het vinden van oplossingen voor de steeds zwakkere SW-medewerkers, het ontwikkelen van de vaardigheden van ons begeleidend personeel in haar vernieuwde taken en het aanpassen van de overhead op de beschikbare middelen.

Wij zijn vol vertrouwen, dat we met onze kwaliteiten en inzicht in onze beperkingen, ons tijdens Corona bewezen improvisatietalent en met de volle steun van gemeenten, klanten en partners, deze uitdagingen aankunnen.

Risicoparagraaf

De regelgeving met betrekking tot de jaarverslaggeving bepaalt dat Pantar in het verslag van de directie een beschrijving opneemt van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij wordt geconfronteerd. Risico's zijn de effecten van onzekerheden op het behalen van doelstellingen. Onzekerheden ontstaan als gevolg van het geheel of gedeeltelijk ontbreken van informatie over, inzicht in of kennis van een gebeurtenis, de gevolgen daarvan, of de waarschijnlijkheid dat een gebeurtenis zich voordoet.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt beheerst door periodiek, tenminste maandelijks, een driemaands liquiditeitsprognose te maken en tenminste eenmaal per jaar een twaalfmaands liquiditeitsprognose, alsmede door gebruik te maken van werkkapitaalmaatregelen. De risicobereidheid is laag en indien het liquiditeitssaldo onder de € 1,5 miljoen daalt, dan worden alleen betalingen verricht na toestemming van de directie.

Tijdelijke liquiditeitsfluctuaties kunnen door aanpassingen op het bevoorschottingsschema van de gemeente Amsterdam gecompenseerd worden. Het risico dat Pantar haar rekeningen niet tijdig kan betalen is daarmee laag.

Continuïteitsrisico

De continuïteit van Pantar rust voor een belangrijk deel op drie pijlers: de (loonkosten)subsidies die aan de medewerkers van Pantar worden toegekend vanuit de Wet Sociale Werkvoorziening, de omzet die voortvloeit uit het werk dat door de medewerkers van Pantar wordt verricht en de bereidheid van de gemeente Amsterdam om het tekort dat jaarlijks ontstaat uit het verschil tussen deze inkomsten en de noodzakelijk te maken kosten te compenseren.

Om meer greep te krijgen op deze onzekerheid, heeft Pantar haar meerjaren-strategie geherformuleerd, zodanig dat helder wordt van welke factoren de omvang van het tekort afhankelijk is. Op basis van deze calculatie is door de gemeente Amsterdam een meerjarige raming van het tekort op de Pantar-exploitatie opgenomen in de gemeentebegroting; daarnaast is er sprake van een risicobuffer bij de gemeente. Daarmee is het continuïteitsrisico van Pantar sterk verminderd, al blijft het uiteindelijk ook van politieke beslissingen afhankelijk. Getracht wordt met de gemeente tot nadere afspraken te komen over de risicodekking uit het vermogen en de exploitatie van Pantar.

Werkgeversrisico

Het dagelijks werken met een kwetsbare groep medewerkers brengt een bijzondere verantwoordelijkheid met zich mee. De infrastructuur van Pantar is zodanig ingericht dat deze verantwoordelijkheid met de daarbij behorende werkgeversrisico's in voldoende mate kan worden geborgd. De risicobereidheid is derhalve laag. Het uitoefenen van die verantwoordelijkheid stelt hoge eisen aan de kwaliteit en omvang van de begeleiding vanuit Pantar. Pantar besteedt veel aandacht aan de ontwikkeling van medewerkers opdat zij goed toegerust zijn om de specifieke begeleidingstaken uit te voeren. Incidenten zijn niet altijd te voorkomen, deels omdat onze medewerkers ook actief zijn in de openbare ruimte. Pantar is zich ervan bewust dat incidenten met medewerkers kunnen leiden tot reputatieschade.

Instroomrisico en risico voldoende werk

Onder de Wet Sociale Werkvoorziening was het de belangrijkste opgave om voor de medewerkers, waarvan de loonkosten uit subsidies werden gedekt, voldoende passend werk te vinden. Nieuwe medewerkers stromen in onder het regime van de Participatiewet, waarbij sprake is van een gedeeltelijke loonkosten- en begeleidingssubsidiëring. Door deze mix van medewerkers dient Pantar steeds de goede balans te vinden tussen haar wettelijke verplichting om voldoende passend werk te vinden voor haar SW-medewerkers en de noodzaak om voldoende passend en renderend werk te genereren voor de medewerkers in het Participatiewet-regime. De hoeveelheid werk en de hoeveelheid medewerkers dienen in balans te zijn.

In de meerjaren-strategie is gepoogd dat onderscheid te definiëren en van daaruit te sturen op instroom en financieel resultaat. Op de instroomcijfers is samen met de gemeente een prognose gemaakt, die deze instroom grotendeels bepaalt via de inzet van jobcoaches. Op de omzet is vanuit het werkaanbod geprognostiseerd. De gecalculerde prognose leidt tot een aanvaardbaar tekort op de exploitatie. Met de gemeente wordt nauwgezet gevolgd in welke mate de prognoses uitkomen.

Operationele risico's

De belangrijkste operationele risico's zijn verzekerd door middel van aansprakelijkheidsverzekeringen, gebouwen-en materieelverzekeringen en brandverzekeringen. De risico's en polissen worden jaarlijks met de desbetreffende verzekeringmaatschappij (of tussenpersoon) geactualiseerd. Pantar zet de professionalisering van processen en werkwijzen door middel van standaardisering en automatisering de komende jaren voort.

Privacy risico's

Tegen de achtergrond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die op 25 mei 2018 van kracht is geworden, heeft de directie het privacybeleid geborgd. Er is geïnvesteerd in versterking van het bewustzijn van iedere medewerker op het gebied van zorgvuldige, veilige en doelmatige verwerking van persoonsgegevens en van de risico's die samenhangen met de omgang met vertrouwelijke gegevens. Pantar heeft een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld, welke handhaaft en toeziet op het naleven van wet- en regelgeving binnen Pantar.

Fiscale risico's

Pantar is vrijgesteld van vennootschapsbelasting, conform voorgaande jaren. De voorwaarden voor de vrijstelling worden jaarlijks samen met een externe belastingadviseur getoetst.

Diemen, 07 april 2021

Lex de Boer
Algemeen Directeur

3. Toelichting stelselwijziging

In de jaarrekening 2020 is een stelselwijziging doorgevoerd, vanwege een wijziging in de organisatiestructuur van Pantar. De organisatie is in 2020 gewijzigd van vier werkeenheden (Openbare Ruimte, Detacheringen, Diensten en Productie) naar vijf sectoren, te weten Ambachten, Facilitair, Groen, Industrie en Logistiek. Daarbij heeft tevens een verschuiving plaatsgevonden van enkele ondersteunende functies, van centrale overhead naar decentrale staf in de sectoren. De kosten voor o.a. gereedschappen en transportmiddelen vallen niet meer onder de directe kosten omdat deze niet direct aan de omzet zijn gerelateerd. Alleen de materiaalkosten en inhuur direct personeel vallen nog onder de directe kosten. Deze stelselwijziging leidt tot wijzigingen in de presentatie van de functionele indeling van de Staat van Baten & Lasten en de bijbehorende specificaties in deze jaarrekening. De presentatiewijzigingen hebben betrekking op de 'Kosten uitbesteedwerk en andere externe kosten', op de 'Personeelskosten' en op de segmentatie van de omzet, de fte's en de personeelskosten. De vergelijkende cijfers 2019 zijn hierop eveneens aangepast. Het effect van voornoemde wijzigingen op de jaarcijfers 2019 wordt in onderstaande tabellen weergegeven. De presentatiewijzigingen hebben per saldo geen invloed op het vermogen en het resultaat van Pantar.

Tabel presentatiewijziging Kosten uitbesteedwerk en andere externe kosten 2019.

x €1.000	Voor presentatie wijziging	Gaat naar	Na presentatie wijziging
Transportmiddelen	2.202	Overige Bedrijfskosten / Belasting en Verzekeringen	54
		Overige Bedrijfskosten / Leaseauto's	2.097
		Overige Bedrijfskosten / Onderhoud	51
	2.202		2.202
Machines/gereedschap	873	Overige Bedrijfskosten / Leaseauto's	567
		Overige Bedrijfskosten / Onderhoud	306
	873		873
Diversen	342	Overige Bedrijfskosten / Algemene kosten	236
		Personeelskosten / Personeelskosten doelgroepen	106
	342		342
Inhuur externen uitvoerend	3.558	Inhuur externen uitvoerend	3.558
	3.558		3.558
Totaal	6.975		6.975

Tabel presentatiewijziging Netto omzet 2019 (segmentatie)

x €1.000	Voor presentatie wijziging		Na presentatie wijziging
Openbare ruimte	16.334	Ambachten	1.564
Detachering	5.974	Facilitair	6.066
Productie	1.971	Groen	7.287
Diensten	5.600	Industrie	2.421
Samenwerkingsverbanden	-	Logistiek	12.335
Werkbrigade	1.851	Werkbrigade	1.851
Overige	-	HR&O (Sportbeheer)	206
Totaal	31.730		31.730

Tabel presentatiewijziging fte Stichting 2019 (segmentatie)

Fte's	Voor presentatie wijziging		Na presentatie wijziging
Detachering	29,8	Ambachten	14,8
Diensten	27,8	Facilitair	33,3
Openbare ruimte	79,0	Groen	53,2
Productie	28,4	Industrie	30,0
Staf	99,8	Logistiek	51,9
		Staf	81,6
Totaal	264,8		264,8

Tabel presentatiewijziging Fte doelgroepen 2019 (segmentatie)

Fte's	Voor presentatie wijziging		Na presentatie wijziging
Detachering	41,2	Ambachten	25,9
Diensten	61,3	Facilitair	52,4
Openbare ruimte	106,5	Groen	71,8
Productie	24,0	Industrie	13,3
Staf	0,9	Logistiek	69,6
		Staf	0,9
Totaal	233,9		233,9

Tabel presentatiewijziging Fte Wsw Amsterdam 2019 (segmentatie)

Fte's	Voor presentatie wijziging	2020	Na presentatie wijziging
Detachering	550,4	Ambachten	199,5
Diensten	293,3	Facilitair	355,4
Openbare ruimte	480,5	Groen	519,6
Productie	654,4	Industrie	597,9
Staf	6,6	Logistiek	308,2
		Staf	4,6
Totaal	1.985,2		1.985,2

Tabel presentatiewijziging Fte Wsw Diemen 2019 (segmentatie)

Fte's	Voor presentatie wijziging	2020	Na presentatie wijziging
Detachering	26,5	Ambachten	3,5
Diensten	6,3	Facilitair	18,4
Openbare ruimte	6,0	Groen	6,6
Productie	25,3	Industrie	32,0
Staf	-	Logistiek	3,6
		Staf	-
Totaal	64,1		64,1

4. Financiën

4.1 Jaarrekening 2020

4.1.1 Balans per 31 december 2020 (na resultaatbestemming)

x €1.000	31-12-2020	31-12-2019
Materiële vaste activa (1)	12.111	12.250
Financiële vaste activa	33	33
Totaal vaste activa	12.144	12.283
Vlottende activa		
Voorraden	225	195
Debiteuren (2)	2.829	7.453
Overige vorderingen (3)	5.255	3.703
Liquide middelen (4)	11.957	6.012
Totaal vlottende activa	20.266	17.363
TOTAAL ACTIVA	32.410	29.646
Eigen vermogen (5)		
Algemene reserve	1.698	1.698
Herwaarderingsreserve	8.708	8.673
Totaal eigen vermogen	10.406	10.371
Voorzieningen (6)		
Jubilea	1.055	1.146
Transitievergoeding	-	-
Transformatieprogramma	-	-
Reorganisatie	639	854
Totaal voorzieningen	1.694	2.000
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.235	1.898
Belastingen en premies (7)	3.545	3.665
Pensioenen	6	-6
Overige kortlopende schulden (8)	15.524	11.718
Totaal kortlopende schulden	20.310	17.275
TOTAAL PASSIVA	32.410	29.646

4.1.2 Staat van baten en lasten 2020

x €1.000	Begroting 2020	2020	2019
Netto omzet (9)	31.600	26.184	31.730
Overige bedrijfsopbrengsten (10)	5.006	12.334	7.352
Som der bedrijfsopbrengsten	36.606	38.518	39.082
Kosten grond- en hulpstoffen (11)	1.117	1.161	1.265
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten (12)	2.323	1.831	3.558
Personeelskosten (13)	28.731	25.707	23.864
Afschrijving op materiele vaste activa (1)	1.989	2.781	1.845
Vrijval herwaarderingsreserve (5)	-1.400	-2.240	-1.343
Overige bedrijfskosten (14)	8.726	9.240	9.880
Som der bedrijfslasten	41.486	38.480	39.069
Rente baten en soortgelijke opbrengsten	-	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	-15	-38	-13
Operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	-4.895	-	-
Belastingen operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening (15)	-	-	-
Operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting	-4.895	-	-
Wsw subsidie	52.706	55.742	57.052
Wsw kosten	63.499	61.768	65.340
Subtotaal subsidieresultaat Wsw (16)	-10.793	-6.026	-8.288
Werkbrigade kosten	-	10.391	11.849
Werkbrigade opbrengsten	-	1.325	2.711
Subtotaal subsidieresultaat Werkbrigade	-	-9.066	-9.139
Subsidieresultaat voor bijdragen gemeenten	-10.793	-15.092	-17.427
Gemeentelijke bijdragen			
Bijdrage gemeente Amsterdam Wsw	10.554	5.852	8.076
Bijdrage gemeente Diemen Wsw	239	174	212
Bijdrage gemeente Amsterdam Werkbrigade	-	9.066	9.139
Subsidieresultaat inclusief bijdragen gemeenten	-	-	-
Operationeel resultaat	-4.895	-	-
Subsidieresultaat	-	-	-
Exploitatieresultaat	-4.895	-	-

4.1.3 Kasstroomoverzicht 2020 (indirecte methode)

X € 1.000	2020	2020	2019	2019
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>				
Bedrijfsresultaat	-		-	
Uit: Resultaat verkoop panden	-		-	
Resultaat uit operationele activiteiten	-		-	
Aanpassing voor afschrijvingen	541		950	
Mutatie voorziening	- 306		- 779	
<i>Veranderingen in het werkkapitaal</i>				
Mutatie vorderingen	3.072		- 1.201	
Mutatie voorraden	- 30		- 2	
Mutatie kortlopende schulden	3.035		- 3.207	
Kasstroom uit operationele activiteiten		6.312		- 4.239
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>				
Mutatie financiële activa	-		0	
Investerings in materiële vaste activa	- 367		- 342	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-		- 448	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		- 367		- 790
Mutatie geldmiddelen stand per 31 december		5.945		- 5.029
Stand per 1 januari		6.012		11.041
Mutatie		5.945		- 5.029
Stand per 31 december		11.957		6.012

4.2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

Stichting Pantar Amsterdam is statutair gevestigd te Amsterdam en is ingeschreven bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41215351. Het statutaire vestigingsadres van Pantar is Kriekenoord 3, 1111 PT Diemen

Pantar is een niet-commerciële stichting, een organisatie zonder winstoogmerk. Pantar heeft als doel een arbeidsontwikkelbedrijf te zijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en hen te helpen hun talenten en arbeidspotentieel te ontwikkelen en optimaal in te zetten, zodanig dat zij kunnen doorstromen en uitstromen naar regulier werk, alles in de ruimste zin van het woord.

De jaarrekening is opgemaakt op 07 april 2021 conform RJ 640 en uitgedrukt in euro. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen voor zover zij bij het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Continuïteit van de activiteiten

Bij de waardering van activa en passiva wordt uitgegaan van de veronderstelling dat het geheel van de werkzaamheden van Pantar waaraan die activa en passiva dienstbaar zijn, wordt voortgezet.

Financiële instrumenten

Pantar maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden) wordt verwezen naar de behandeling van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling'.

Omrekening van vreemde valuta

Pantar heeft haar bedrijfsactiviteiten in Nederland en heeft derhalve in het boekjaar geen vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta.

Schattingen en onzekerheden

Bij een aantal posten in de jaarrekening, zoals voorziening dubieuze debiteuren, afschrijvingstermijnen, restwaarden vaste activa en voorzieningen, wordt gebruik gemaakt van schattingen en is een bepaalde mate van onzekerheid aanwezig. Hierbij wordt door het bestuur een zo goed mogelijke inschatting gemaakt op basis van historische feiten, beschikbare (huidige en toekomstige) informatie en inzichten van het bestuur op het moment van waarderen voor de jaarrekening. De schattingen zijn per balanscategorie en gedurende de jaren consistent gehanteerd, tenzij afwijking en bijzondere waardevermindering noodzakelijk zijn.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen en het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Ultimo boekjaar worden de gewaardeerde activa onderzocht op indicaties die bijzondere waardeverminderingen noodzakelijk maken. Voor het buiten gebruik stellen van materiële activa worden de waardeverminderingen verwerkt in het resultaat.

4.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa, met uitzondering van gebouwen en terreinen op de locaties Kriekenoord, Seineweg en Strekkerweg, worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden gesteld op een vast percentage van de historische kostprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Vanaf 31 december 2014 waardeert Pantar haar gebouwen en terreinen op de locaties Kriekenoord, Seineweg en Strekkerweg op basis van actuele waarde. De actuele waarden per eind 2019 en 2020 zijn bepaald op basis van externe taxaties. Waar het voor 2019 markttechnische updates betrof, zijn per ultimo 2020 volledige taxaties verricht van deze gebouwen en terreinen. Waardemutaties in de actuele waarde worden rechtstreeks in het eigen vermogen verantwoord, via de (ongerealiseerde) herwaarderingsreserve. Over de geherwaardeerde activa wordt vervolgens (prospectief) afgeschreven, waarbij de ongerealiseerde herwaarderingsreserve via het resultaat over de verwachte resterende levensduur vrijvalt.

In geval van aankoop van goederen in bulk, bijvoorbeeld nieuwe mobiele telefoons, wordt op basis van de verwachte levensduur én de aanschafprijs per stuk bepaald of deze moeten worden behandeld als investering.

In onderstaande tabel zijn de afschrijvingstermijnen voor de belangrijkste materiële vaste activa weergegeven:

Activa categorie	Termijn	x € 1
Gebouwen voor 1998	40 jaar	
Gebouwen na 1998	25 jaar	
Hardware	3 jaar	> 2.300
Projecten, software en applicaties	3 tot 7 jaar	> 2.300
Machines en installaties	2 tot 10 jaar	> 2.300
Inventaris	5 tot 10 jaar	> 2.300

Financiële activa

De financiële activa worden opgenomen tegen reële waarde.

Voorraden

De voorraden voor grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen. Voor incurante voorraden wordt een voorziening getroffen.

Debiteuren en overige vorderingen

Debiteuren worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zowel de debiteuren als de overige vorderingen hebben, tenzij anders vermeld, een looptijd van maximaal 12 maanden.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen, tegoeden op bankrekeningen, wissels en cheques die worden opgenomen tegen nominale waarde. Deposito's worden onder liquide middelen opgenomen indien zij in feite ter onmiddellijke beschikking staan. Liquide middelen die (naar verwachting) langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de groep, worden als financiële vaste activa gepresenteerd.

Eigen vermogen

De algemene reserve wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. Pantar waardeert de gebouwen en terreinen tegen reële waarde, waarbij veranderingen in de reële waarde leiden tot een directe mutatie van het vermogen, namelijk in de herwaarderingsreserve.

De reële waarden van de gebouwen en terreinen worden bepaald aan de hand van recente transacties met gelijksoortige kenmerken en locaties als het vastgoed van de groep. Pantar schakelt onafhankelijke waarderingsexperts in voor het bepalen van de reële waarde per jaareinde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen als:

- a) Pantar een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) voorwaardelijke verplichting heeft ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden;
- b) het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen, die economische voordelen in zich bergen, vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen en
- c) een betrouwbare schatting van het bedrag van de verplichting kan worden gemaakt. De last die met een voorziening samenhangt wordt opgenomen in de staat van baten en lasten na aftrek van een eventuele vergoeding.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband van medewerkers. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is de disconteringsvoet gelijk gesteld aan de verwachte indexatie van salarissen.

Voorziening reorganisatie

De voorziening reorganisatie wordt opgenomen tegen nominale waarde. De voorziening reorganisatie wordt gevormd indien op balansdatum een gedetailleerd plan is geformaliseerd en de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd. De voorziening bestaat uit het per 31 december 2020 resterende deel van de directe kosten van de reorganisatie welke in 2014 is ingezet.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde en hebben, tenzij anders vermeld, een looptijd van maximaal 12 maanden.

Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen

Een financieel activum of financiële verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle, of nagenoeg alle, rechten op economische voordelen en alle, of nagenoeg alle, risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen wordt naar nominale waarde bepaald.

4.4 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Opbrengsten

Onder de netto omzet wordt verstaan de opbrengsten uit levering van goederen en diensten aan derden, rekening houdend met eventuele kortingen en over de omzet geheven belastingen (indien van toepassing). Verkopen worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. De overige opbrengsten hebben betrekking op incidentele en structurele bijdragen van de centrale overheid, de gemeente Amsterdam, subsidie-inkomsten anders dan vanuit de Wsw, baten uit voorgaande jaren en opbrengsten uit verkopen van activa.

Kosten

Kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en de daarmee gemoeide sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

Pantar neemt een verplichting op indien en voor zover zij zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden om een ontslag- of transitievergoeding te betalen. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, dan worden de kosten van een ontslag- of transitievergoeding opgenomen in een voorziening.

Pensioenlasten

Pensioentoezeggingen zijn ondergebracht bij pensioenverzekeraars. De pensioenregelingen zijn van dien aard dat de actuariële risico's zijn afgedekt bij de pensioenverzekeraars. In de jaarrekening worden de verschuldigde premies als last in de winst- en verliesrekening opgenomen. Voor zover de periodiek verschuldigde premies nog niet zijn voldaan, worden zij als verplichting in de balans opgenomen.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenverzekeraars verschuldigde pensioenpremies. Voor zover de verschuldigde premies op de balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies door de verzekeraar.

Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt tijdsgelang afgeschreven.

Wsw-kosten en Wsw-subsidie

De Wsw-kosten en Wsw-subsidie worden bepaald met inachtneming van de bepalingen in de Wet sociale werkvoorziening.

Werkbrigade kosten en opbrengsten

De kosten en opbrengsten van de Werkbrigade worden bepaald met inachtneming van de afspraken zoals vastgelegd in de desbetreffende dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Amsterdam.

Vennootschapsbelasting

Op 15 juni 2015 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (verder: WMVOO) in werking getreden en van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Pantar heeft het standpunt ingenomen dat Stichting Pantar Amsterdam niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Op 8 december 2017 heeft de belastingdienst schriftelijk gereageerd en deze conclusie op grond van standpunten bevestigd. Zowel in 2019 als 2020 heeft Pantar de bestaande situatie opnieuw extern laten toetsen. Hieruit zijn geen gewijzigde inzichten naar voren gekomen.

4.5 Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Alle transacties vinden plaats in euro's, derhalve zijn kasstromen in vreemde valuta en koersverschillen niet van toepassing. Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten, aangezien de interest haar oorsprong vindt in operationele activiteiten en niet in financierings- of overige activiteiten.

Pantar verricht geen financieringsactiviteiten. Derhalve zijn er geen kasstromen uit financieringsactiviteiten opgenomen in het kasstroomoverzicht.

4.6 Toelichting op de balans per 31 december 2020

Materiële vaste activa [1]

x € 1.000	Gebouwen en terreinen	Machines, installaties en inventaris	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Totaal 2020
Cumulatieve aanschafwaarde per 1-1	16.961	8.523	6.257	31.741
Herwaarderingen 1-1	8.673	-	-	8.673
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1	-13.931	-8.076	-6.157	-28.164
Boekwaarde per 01-01-2020	11.703	447	100	12.250
Investing verslagjaar	38	179	150	367
Afschrijvingen verslagjaar	-357	-93	-91	-541
Desinvesteringen verslagjaar	-	-	-	-
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-	-
Herwaardering verslagjaar	2.275	-	-	2.275
Afschrijving herwaardering verslagjaar	-2.240	-	-	-2.240
Boekwaarde per 31-12-2020	11.419	533	159	12.111
Cumulatieve aanschafwaarde per 31-12	16.999	8.702	6.407	32.108
Herwaarderingen 31-12	8.708	-	-	8.708
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12	-14.288	-8.169	-6.248	-28.705
Boekwaarde per 31-12-2020	11.419	533	159	12.111

Per ultimo 2020 heeft Pantar de actuele waarde van haar gebouwen en terreinen laten bepalen op basis van externe taxaties. Deze taxaties zijn uitgevoerd op 10 december 2020 met als waardepeildatum 31 december 2020. De herwaardering verslagjaar betreft de mutatie van de herwaarderingsreserve, welke bestaat uit een toevoeging op grond van externe taxaties (€ 2,3 miljoen) en de afschrijving over de herwaarderingsreserve in 2020 (€ 2,2 miljoen).

De overige vaste bedrijfsmiddelen hebben betrekking op investeringen in de automatisering en transportmiddelen, welke eigendom zijn van Pantar.

Gebouwen en terreinen

Gebouwen en terreinen

x € 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Kriekenoord	5.900	6.000
Seineweg	1.900	2.000
Strekkerweg	3.143	3.200
Zuiderzeeweg	458	479
Diverse	18	24
Actuele waarde	11.419	11.703

Zowel in 2019 als in 2020 is geen groot onderhoud aan gebouwen en terreinen uitgevoerd. Kosten van het uitgevoerde regulier onderhoud zijn als last in de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar dat deze werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

Op de grond van de locatie Kriekenoord te Diemen is een erfpachtrecht gevestigd. De erfpacht is sinds 1 december 2002 uitgegeven door de gemeente Diemen en heeft een looptijd van 50 jaar.

Het gevestigde erfpachtrecht eindigt derhalve op 30 november 2052. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het overzicht 'Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen'. Ultimo 2020 is op de gebouwen en terreinen geen hypotheek- en pandrecht meer gevestigd. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het overzicht 'Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen'.

Financiële vaste activa

Pantar heeft een aandeel in de coöperatie Royal FloraHolland. Dit aandeel wordt naar rato van de vermogensontwikkeling van de coöperatie verantwoord onder de financiële vaste activa van Pantar. Per ultimo 2020 zijn de financiële vaste activa gelijk aan die van 2019.

Voorraden

De voorraad grondstoffen en eindproducten in de magazijnen van Pantar is per 31 december 2020 nagenoeg gelijk gebleven aan de standen per ultimo 2019. Dit betreft een momentopname van de voor productie benodigde, courante goederen. Pantar had zowel in 2019 als in 2020 geen incurante voorraden.

Debiteuren [2]

Het totale saldo debiteuren bedraagt € 2,8 miljoen en bestaat uit de vorderingen op debiteuren ad € 3,0 miljoen verminderd met het bedrag van de voorziening dubieuze debiteuren ad € 0,2 miljoen. De gemiddelde ouderdom van de debiteuren is 33 dagen per ultimo 2020 (ult. 2019: 44 dagen). De verbetering ten opzichte van 2019 komt met name door het aandeel in de omzet van Gemeente Amsterdam (62% in 2020). Gemeente Amsterdam betaalt snel, mede omdat Pantar en de gemeente hiertoe goede afspraken hebben gemaakt en onderling gebruik maken van e-facturatie.

Het verloop van de vorderingen op debiteuren in 2020 is in onderstaande tabel weergegeven:

x €1.000	31-12-2019	Onttrekking 2020	Vrijval 2020	Dotatie 2020	31-12-2020
Debiteuren	7.681	-	-	-	3.012
Voorziening dubieuze debiteuren	-228	-	45	-	-183
Totaal	7.453		45		2.829

Overige vorderingen [3]

x €1.000	31-12-2020	31-12-2019
Vooruitbetaalde kosten / vooruitontvangen facturen	153	154
Nog te ontvangen exploitatiebijdrage Gemeente Amsterdam	-	71
Gemeente Amsterdam Wsw Rijksbijdrage wegens derving door Corona	1.552	-
Werkbrigade	-	127
Nog te factureren reorganisatievoorziening	-	53
Nog te ontvangen reorganisatiesubsidie	639	854
Nog te ontvangen LKS subsidie	518	385
Vordering LIV en LKV Doelgroepen	609	649
Nog te factureren omzet	608	403
Transitievergoeding, vordering UWV	1.073	771
Nog af te rekenen Wsw subsidiebijdrage	-	82
Nog te verrekenen vakantiedagen	99	146
Nog te verrekenen personele kosten	4	8
Totaal	5.255	3.703

Het totaal van de overige vorderingen is ten opzichte van 2019 toegenomen. Dit wordt vrijwel volledig veroorzaakt door een vordering op Gemeente Amsterdam in verband met een nog te ontvangen Wsw bijdrage ad € 1,5 miljoen ter dekking van de personele lasten in verband met Corona.

Liquide middelen [4]

Het saldo liquide middelen is in vergelijking met 2019 toegenomen. In 2019 is een te veel ontvangen voorschot aan de gemeente Amsterdam ad € 3,2 miljoen terugbetaald. Soortgelijke betalingen zijn in 2020 niet aan de orde geweest. Voor een totaaloverzicht van mutaties in liquide middelen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Eigen vermogen [5]

x € 1.000	31-12-2019	Resultaat 2020	Mutatie 2020	Afschrijving 2020	31-12-2020
Algemene reserve	1.698	-	-	-	1.698
Herwaarderingsreserve	8.673	-	2.275	-2.240	8.708
Totaal	10.371	-	2.275	-2.240	10.406

Het eigen vermogen van Pantar is in 2020 nagenoeg gelijk gebleven aan 2019. De algemene reserve is onveranderd en de mutatie van de herwaarderingsreserve is nihil. Gedurende 2020 is er € 2,2 miljoen vrijgevallen in het resultaat ten laste van de herwaarderingsreserve, vanwege realisatie door afschrijvingen. De herwaarderingsreserve ad € 8,7 miljoen per 31 december 2020 is een niet voor uitkering vatbare reserve.

Het operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening over 2020 ad € 3,5 miljoen negatief is door de gemeente Amsterdam gecompenseerd door middel van bevoorschotting.

Voorzieningen [6]

x € 1.000	31-12-2019	Onttrekking 2020	Vrijval 2020	Dotatie 2020	31-12-2020
Jubilea	1.146	-81	-10	-	1.055
Transformatieprogramma	-	-	-	-	-
Reorganisatie	854	-215	-	-	639
Totaal	2.000	-296	-10	-	1.694

Voorziening voor jubilea

Deze voorziening is opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij jubilea van medewerkers. De omvang van deze voorziening bestaat uit latente verplichtingen per ultimo 2020 en de verwachte vertrekans van medewerkers, beide gebaseerd op het reeds aanwezige arbeidsverleden. Jaarlijks wordt het bedrag van de voorziening per jaareinde berekend.

Voorziening reorganisatie

De voorziening reorganisatie is bedoeld voor de reorganisatie van Pantar, die in 2014 is ingezet. Per ultimo 2020 resteert nog € 0,6 miljoen aan salarisverplichtingen op grond van deze reorganisatie. Personeelskosten met betrekking tot de reorganisatie zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt. Onttrekkingen vinden plaats naar gelang de gemaakte afspraken ten tijde van de reorganisatie.

Belastingen en premies [7]

x € 1.000	31-12-2020	31-12-2019
BTW	504	589
Loonheffing	3.041	3.076
Totaal	3.545	3.665

Het saldo belastingen en premies bestaat uit de verplichtingen uit hoofde van de omzetbelasting en schulden uit hoofde van loonheffing per ultimo 2020. Deze schulden zijn kortlopend van aard.

Overige kortlopende schulden [8]

x € 1.000	31-12-2020	31-12-2019
Netto salarissen	18	63
Reservering vakantiedagen	2.939	2.747
Reservering vakantietoelage	2.876	2.890
Nog te betalen Vaststellingsovereenkomsten	68	149
Nog te betalen bedragen	291	210
N.O.W.bijdrage	1.073	-
Voorschot exploitatiebijdrage Gemeente Amsterdam	1.445	-
Werkbrigade	602	-
Vooruitontvangen bedragen / nog te ontvangen facturen	57	137
Vooruitontvangen Wsw subsidiebijdrage	5.144	4.774
Te betalen transitievergoeding Gemeente Amsterdam	953	683
Rekening Courant gemeente Amsterdam	55	52
Overige kortlopende schulden	3	13
Totaal	15.524	11.718

Het totaal van de overige kortlopende schulden is toegenomen ten opzichte van 2019. Dit wordt onder andere verklaard door de N.O.W.-bijdrage (€ 1,1 miljoen) en het voorschot exploitatiebijdrage Gemeente Amsterdam (€ 1,4 miljoen).

Daarnaast is het Wsw-voorschot van de gemeente Amsterdam ad € 4,5 miljoen voor januari 2021 reeds in december 2020 ontvangen. De reservering vakantiedagen per ultimo 2020 is hoger dan een jaar eerder, door gemiddeld genomen hogere verlofsaldi.

Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen

x €1.000	Looptijd in maanden	< 1 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurverplichtingen gebouwen	48	40	-	-	40
Erfpacht	383	154	642	354	1.150
Leaseverplichtingen	60	1.105	641	-	1.746
ICT	39	765	1.363	-	2.128
		2.064	2.646	354	5.064

De huurverplichtingen gebouwen ultimo 2020 betreffen de huur van de locaties Schepenbergerweg en Zuiderzeeweg. De erfpacht heeft betrekking op de locatie Kriekenoord (looptijd tot december 2052) en Seineweg (looptijd tot september 2037). De belangrijkste leaseverplichtingen betreffen de transportmiddelen. ICT betreft de langlopende contracten voor gebruik van hardware, software en infrastructuur. Alle bedragen betreffen nominale waarde per ultimo 2020.

Gebeurtenissen na balansdatum

Niet van toepassing.

4.7 Toelichting op de staat van baten en lasten 2020

Algemeen

De som der bedrijfsopbrengsten is gedaald van € 39,1 miljoen in 2019 naar € 38,5 miljoen in 2020, vóór exploitatiebijdrage van de gemeente Amsterdam; een afname van 1,5%. Ten opzichte van 2019 is de omzet met € 5,5 miljoen afgenomen. Dit is hoofdzakelijk het gevolg van de Covid-19 uitbraak.

Netto omzet [9]

x €1.000	Begroting 2020	2020	2019
Omzet gemeente Amsterdam	18.911	14.840	17.481
Omzet gemeente Diemen	723	790	845
Omzet privaat	11.966	8.853	11.544
Overige omzet	-	1.701	1.860
Totaal	31.600	26.184	31.730

De gemeente Amsterdam heeft een inspanningsverplichting ten aanzien van het gunnen van omzet aan Pantar. De omzet Gemeente Amsterdam ligt € 2,6 miljoen (15,1%) lager dan in 2019. Deze daling is volledig toe te schrijven aan de uitbraak van Covid-19, waardoor minder werkzaamheden zijn uitgevoerd en in voorgaand jaar ontvangen meerwerkopdrachten niet zijn doorgegaan. De omzet gemeente Diemen is nagenoeg gelijk gebleven, zowel ten opzichte van de werkbegroting 2020 als van 2019. De omzet uit de private sector is fors lager dan in 2019 en komt ook lager uit dan de werkbegroting 2020. Ook hier is Covid-19 de oorzaak.

De omzet gemeenten Amsterdam en Diemen is met marktconforme tarieven gefactureerd.

Netto omzet (segmentatie)

x €1.000	Begroting 2020	2020	2019
Ambachten	1.547	1.222	1.568
Facilitair	6.395	4.682	6.104
Groen	7.626	6.525	7.684
Industrie	2.528	1.591	2.420
Logistiek	11.189	10.291	11.897
Werkbrigade	2.105	1.685	1.851
HR&O (Sportbeheer)	210	188	206
Totaal	31.600	26.184	31.730

Bovenstaand overzicht toont de omzet verdeeld naar de sectoren van Pantar. De gezamenlijke omzet van de sectoren is ten opzichte van 2019 met circa € 5,5 miljoen afgenomen (-17,5%). Voor iedere sector geldt dat de daling van de omzet vrijwel volledig is toe te wijzen aan Covid-19. Bijvoorbeeld door (al of niet gedeeltelijke) sluiting van locaties of hele bedrijven hebben werkzaamheden geen doorgang kunnen vinden.

Overige bedrijfsopbrengsten [10]

x €1.000	Begroting 2020	2020	2019
Incidentele bijdrage gemeente Amsterdam	-	3.451	3.869
Corona Wsw-rijksbijdrage Amsterdam	-	4.345	-
Corona Wsw-rijksbijdrage Diemen	-	135	-
Subsidie trajecten	689	614	585
Subsidie medewerkers met loonwaarde	4.067	3.294	2.616
Subsidies overig	250	468	269
Boekwinst verkoop activa	-	11	-4
Baten/lasten voorgaande jaren	-	16	16
Totaal	5.006	12.334	7.352

De overige opbrengsten hebben betrekking op opbrengsten die niet voortvloeien uit projecten of uit Wsw-subsidie. De incidentele bijdrage van de gemeente Amsterdam ad € 3,5 miljoen betreft de bijdrage in het exploitatieresultaat 2020 van Pantar.

De loonkosten die samenhangen met de ontvangen subsidie voor medewerkers met loonwaarde zijn toegelicht bij de personeelskosten. Het aantal ingestroomde medewerkers in 2020 is conform de begroting. Echter door een later moment van instroom is de in 2020 ontvangen subsidie lager dan begroot. Ten opzichte van 2019 is de doelgroep gegroeid.

Subsidies overig bestaat voornamelijk uit het Lage Inkomensvoordeel (LIV) en het Loonkostenvoordeel (LKV). Het totaal aantal medewerkers waarvoor een dergelijke regeling is aangevraagd is 579. Een groot deel van deze subsidies heeft betrekking op de Werkbrigade (286 medewerkers) en is daarom afgedragen aan de gemeente Amsterdam.

Aantal trajectanten

Aantallen	Begroting 2020*	2020	2019
Ambachten	-	34	24
Facilitair	-	29	32
Groen	-	25	21
Industrie	-	13	17
Logistiek	-	13	11
Overig	90	-	-
Totaal	90	114	105

*aantallen niet separaat begroot in werkbegroting 2020

De realisatie van het aantal trajectanten ligt iets hoger dan het voor 2020 begrote aantal. De subsidie is in 2020 echter lager uitgevallen. Dit is enerzijds te verklaren door de samenstelling van de trajecten. In 2020 zijn er per saldo meer lager betaalde trajecten uitgevoerd. Trajecten worden gefinancierd op basis van trajectsoort en trajectduur, waardoor de opbrengsten uit trajecten ondanks een hoger aantal trajectanten toch lager zijn. Anderzijds is de instroom van nieuwe trajectanten in het eerste halfjaar achtergebleven door de Covid-19 uitbraak.

Kosten grond- en hulpstoffen [11]

De kosten voor grond- en hulpstoffen worden gebruikt ten behoeve van het realiseren van omzet door de sectoren. De kosten liggen in lijn met de werkbegroting. In vergelijking met voorgaand jaar zijn deze kosten licht gedaald (-8,2%).

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten [12]

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Transportmiddelen	-	-	-
Machines/gereedschap	-	-	-
Diversen	-	-	-
Inhuur externen uitvoerend	2.323	1.831	3.558
Totaal	2.323	1.831	3.558

De kosten uitbesteed werk en andere externe kosten hebben betrekking op de directe projectkosten en hangen samen met de omzet.

De afname in de kosten inhuur externen uitvoerend wordt als volgt verklaard. Enerzijds is er vanuit Pantar een grote focus om de inhuur van externen terug te dringen. Anderzijds hebben minder opdrachten doorgang gevonden vanwege Covid-19. Hierdoor heeft Pantar een lagere inhuurbehoefte van personeel gehad. Voor inhuur zijn in 2020 € 0,5 miljoen minder kosten gemaakt dan begroot.

Personeelskosten [13]

De personeelskosten van Pantar bestaan uit personeelskosten van medewerkers met loonwaarde en personeelskosten van stichtingspersoneel. De totale personele lasten van deze twee groepen zijn als volgt te specificeren:

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Lonen en salarissen	27.365	19.724	18.036
Sociale lasten*	-	3.795	3.429
Pensioen*	-	1.478	1.437
Opleidingskosten	1.016	336	643
Transitievergoedingen/ontslagvergoedingen	350	374	319
Vrijval voorziening transitievergoeding*	-	-	-
Vrijval reorganisatievoorziening*	-	-	-
Totaal	28.731	25.707	23.864

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2020

De personeelskosten zijn in 2020 gestegen ten opzichte van 2019. Deze toename wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een toename in fte van zowel stichtingspersoneel als medewerkers doelgroepen. In vergelijking met de werkbegroting 2020 zijn de personeelskosten € 3 miljoen lager. Dit betreft enerzijds een instroom van medewerkers met loonwaarde die later op gang gekomen is. Anderzijds zijn in de stichting niet alle voor 2020 begrote vacatures ingevuld en zijn vacatures later ingevuld.

De met de personeelskosten samenhangende fte's worden als volgt gespecificeerd:

Fte's	Begroting 2020 Gemiddeld	2020 Gemiddeld	2019 Gemiddeld	Begroting 2020 Ultimo	2020 Ultimo	2019 Ultimo
Doelgroepen	301,9	276,8	218,7	328,9	328,3	233,9
Stichting	284,4	268,2	264,0	285,2	274,1	264,8
Totaal	586,3	545,0	482,7	614,1	602,4	498,7

Het aantal fte in 2020 is toegenomen ten opzichte van 2019. Deze groei is minder hoog dan begroot, met name veroorzaakt door het niet invullen van de begrote vacatures in de stichting.

Personeelskosten doelgroepen (medewerkers met loonwaarde)

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Lonen en salarissen	8.196	5.299	4.896
Sociale lasten*	-	1.358	1.052
Pensioen*	-	-	21
Opleidingskosten	401	108	302
Totaal	8.597	6.765	6.271

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2020

Vanuit de Participatiewet zijn, in tegenstelling tot de Wsw, niet alle loonkosten gedekt door subsidies. Dit heeft een kostenverhogend effect op de personeelskosten van Pantar, waardoor de verdien capaciteit van Pantar onder druk staat.

In totaal is in 2020 € 3,4 miljoen aan subsidie ontvangen voor doelgroep medewerkers met loonwaarde (2019: € 2,6 miljoen). Het totaal aan loonwaardesubsidies was over 2020 gemiddeld 51,1% (2019: 43,6%).¹

¹ Loonwaarde wordt berekend door de totale ontvangen subsidie in procenten uit te drukken van de totale loonkosten van de doelgroepen (exclusief opleidingskosten).

Fte doelgroepen (segmentatie)

Fte's	Begroting 2020 Gemiddeld	2020 Gemiddeld	2019 Gemiddeld	Begroting 2020 Ultimo	2020 Ultimo	2019 Ultimo
Ambachten	23,0	25,6	19,0	22,8	29,2	25,9
Facilitair	71,4	57,7	46,9	79,8	69,9	52,4
Groen	87,8	92,7	70,9	93,5	112,4	71,8
Industrie	21,7	17,3	12,4	24,7	20,4	13,3
Logistiek	97,1	83,4	68,6	107,2	96,4	69,6
Staf	0,9	0,1	0,9	0,9	-	0,9
Totaal	301,9	276,8	218,7	328,9	328,3	233,9

Het aantal fte van de doelgroepen is ten opzichte van 2019 gestegen van 233,9 naar 328,3 fte. De groei-ambitie volgens werkbegroting 2020 is daarmee gerealiseerd.

Personeelskosten stichting

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Lonen en salarissen	19.254	14.425	13.138
Sociale lasten*	-	2.437	2.378
Pensioen*	-	1.478	1.416
Opleidingskosten	530	228	342
Transitievergoedingen/ontslagvergoedingen	350	374	319
Vrijval voorziening transitievergoeding*	-	-	-
Vrijval reorganisatievoorziening*	-	-	-
Totaal	20.134	18.942	17.593

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2020

De personeelskosten van stichtingspersoneel in 2020 zijn hoger dan voorgaand jaar. De stijging van € 1,3 miljoen (7,7%) betreft naast cao-effecten het invullen van een deel van de vacatures gedurende 2020. Ten opzichte van de werkbegroting 2020 zijn de personeelskosten stichting € 1,2 miljoen lager, voornamelijk door het later invullen van vacatures dan vooraf beoogd.

Personeel stichting (segmentatie)

Fte's	Begroting 2020 Gemiddeld	2020 Gemiddeld	2019 Gemiddeld	Begroting 2020 Ultimo	2020 Ultimo	2019 Ultimo
Ambachten	14,8	13,6	13,8	14,8	13,4	14,8
Facilitair	35,6	33,3	33,5	36,6	33,3	33,3
Groen	58,6	53,3	54,8	57,8	56,7	53,2
Industrie	32,3	30,6	27,5	32,6	30,9	30,0
Logistiek	56,3	56,4	46,7	56,9	58,8	51,9
Staf	86,8	81,0	87,7	86,5	81,0	81,6
Totaal	284,4	268,2	264,0	285,2	274,1	264,8

Overige bedrijfskosten [14]

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Huur/lease	881	953	878
Onderhoud	756	529	758
Lease transportmiddelen	2.071	2.120	2.278
ICT Kosten	1.889	1.937	2.092
HR	590	620	572
Huisvesting	1.038	1.082	1.047
Communicatie	226	113	95
Algemene kosten	921	600	1.029
Belastingen en verzekeringen	299	273	282
Financieringskosten	5	5	10
Personeelskosten externen	50	1.008	839
Totaal	8.726	9.240	9.880

De overige bedrijfskosten hebben betrekking op alle kosten die Pantar maakt ten behoeve van de reguliere bedrijfsactiviteiten en het uitvoeren van haar doelstellingen: het creëren van meerwaarde voor medewerkers en werkgevers door het ontwikkelen van talenten van mensen met een arbeidsbeperking en het optimaal inzetten van hun arbeidspotentieel. In vergelijking met 2019 laten deze kosten een afname zien van ruim € 0,6 miljoen (-6,5%).

De overige bedrijfskosten zijn als volgt te specificeren:

Huur/Lease

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Huur/lease grond (erfpacht)	154	154	154
Huur/lease gebouwen	246	341	299
Huur/lease machines & installaties	430	302	391
Huur/lease inventaris	-	5	-
Huur/lease automatisering	51	151	34
Totaal	881	953	878

De kosten voor huur/lease zijn ten opzichte van vorig jaar licht gestegen. De voornaamste oorzaak voor deze stijging zijn de leasekosten voor ICT hardware. Met de overstap naar een nieuwe IT partner is Pantar hardware (laptops e.d.) gaan leasen.

Onderhoudskosten

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Onderhoud voorziening aan terreinen	25	25	78
Onderhoud gebouwen	363	101	128
Onderhoud machines & installaties	272	315	462
Onderhoud inventaris	23	7	7
Onderhoud automatisering	7	11	4
Onderhoud transportmiddelen	66	70	79
Totaal	756	529	758

De onderhoudskosten zijn in 2020 licht gedaald. De reden hiervoor is dat Pantar alleen het hoognodige onderhoud uitvoert. Dit conform de huidige huisvestingsstrategie van Pantar, welke in 2021 wordt vernieuwd.

Algemene kosten

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Accountantskosten	145	120	171
Abonnementen/contributies	125	122	111
Representatiekosten	7	5	8
Raad van Toezicht	30	28	28
Vrijval/dotatie voorziening dubieuze debiteuren	-	-44	134
Advieskosten algemeen	398	303	341
Diverse projectkosten	216	66	236
Totaal	921	600	1.029

De algemene kosten laten ten opzichte van 2019 een afname zien van € 0,4 miljoen. De afname is voornamelijk toe te schrijven aan de diverse projectkosten.

Honorarium PSA

Onderstaand overzicht toont het accountants-honorarium voor de jaren 2019 en 2020.

x € 1.000	2020	2019
Controle jaarrekening	120	109
Overige controle werkzaamheden	-	49
Fiscaal advies werkzaamheden	1	9
Totaal	121	167

Het honorarium voor de accountantscontrole van de jaarrekening is gebaseerd op de totale honoraria over het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft.

Vennootschapsbelasting [15]

Op 15 juni 2015 is Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (verder: WMVOO) in werking getreden en van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Pantar is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting voor zover zij een fiscale onderneming drijft en er geen vrijstelling toepassing zou vinden.

Pantar heeft het standpunt ingenomen dat Stichting Pantar Amsterdam niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. In december 2017 heeft de Belastingdienst deze conclusie op grond van standpunten schriftelijk bevestigd. Wijzigingen in de feiten en omstandigheden (al of niet in een later jaar) kunnen leiden tot een andere conclusie omtrent de vennootschapsbelastingplicht. Pantar heeft de ingenomen standpunten in 2020 geëvalueerd. Daaruit is geen wijziging naar voren gekomen en is de conclusie gehandhaafd.

Wsw-subsidie gemeenten [16]

Fte's	Begroting 2020 Gemiddeld	2020 Gemiddeld	2019 Gemiddeld	Begroting 2020 Ultimo	2020 Ultimo	2019 Ultimo
Wsw Amsterdam en buitengemeenten	1.935,8	1.917,3	2.045,0	1.889,2	1.862,0	1.985,2
Wsw Diemen	63,9	62,4	67,6	61,3	59,4	64,1
Totaal	1.999,7	1.979,7	2.112,6	1.950,5	1.921,4	2.049,3

Op basis van de Wsw heeft Pantar in 2020 een subsidie bijdrage ontvangen van € 55,7 miljoen (2019: € 57,1 miljoen) voor de 1.980 fte Wsw die Pantar in 2020 in dienst had (2019: 2.113). De gemeenten Amsterdam en Diemen staan garant voor een negatief subsidieresultaat. In 2020 had Pantar een negatief subsidieresultaat van € 6,0 miljoen (2019: € 8,3 miljoen). Uitgaande van het verschil tussen de ontvangen Wsw-subsidie en de gemaakte personeelskosten draagt de gemeente Amsterdam € 5,8 miljoen bij en de gemeente Diemen € 0,2 miljoen.

Personeelskosten Wsw

De totale personeelskosten op grond van de Wsw zijn als volgt te specificeren:

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Lonen en salarissen	63.414	49.515	51.990
Doorstorting subsidie*	-	3	4
Sociale lasten*	-	8.207	9.211
Pensioen*	-	3.929	4.101
Opleidingskosten	85	26	30
Vaststellingsovereenkomsten*	-	88	4
Totaal	63.499	61.768	65.340

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2020

De totale personeelskosten Wsw zijn als volgt onder te verdelen respectievelijk te segmenteren:

Wsw Amsterdam en buitengemeenten

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Lonen en salarissen	63.414	49.515	51.990
Doorstorting subsidie*	-	3	4
Sociale lasten*	-	8.207	9.211
Pensioen*	-	3.929	4.101
Opleidingskosten	85	26	30
Vaststellingsovereenkomsten*	-	88	4
Totaal	63.499	61.768	65.340

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2020

Wsw Amsterdam en buitengemeenten (segmentatie)

Fte's	Begroting 2020 Gemiddeld	2020 Gemiddeld	2019 Gemiddeld	Begroting 2020 Ultimo	2020 Ultimo	2019 Ultimo
Ambachten	199,6	195,5	200,5	193,7	194,2	199,5
Facilitair	351,3	335,9	365,6	345,5	320,5	355,4
Groen	506,8	493,2	540,9	495,1	473,6	519,6
Industrie	574,0	582,1	619,9	555,6	565,6	597,9
Logistiek	299,5	306,0	313,2	294,7	304,0	308,2
Staf	4,6	4,6	4,9	4,6	4,1	4,6
Totaal	1.935,8	1.917,3	2.045,0	1.889,2	1.862,0	1.985,2

Wsw Diemen

x € 1.000	Begroting 2020	2020	2019
Lonen en salarissen	1.927	1.538	1.594
Doorstorting subsidie*	-	3	4
Sociale lasten*	-	255	299
Pensioen*	-	125	138
Opleidingskosten*	-	-	-
Vaststellingsovereenkomsten*	-	16	-
Totaal	1.927	1.937	2.035

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2020

Fte Wsw Diemen (segmentatie)

Fte's	Begroting 2020 Gemiddeld	2020 Gemiddeld	2019 Gemiddeld	Begroting 2020 Ultimo	2020 Ultimo	2019 Ultimo
Ambachten	4,4	3,5	4,2	4,4	3,5	3,5
Facilitair	18,9	17,2	19,5	17,8	16,3	18,4
Groen	8,9	8,0	8,3	8,9	8,0	6,6
Industrie	27,1	29,1	32,0	25,6	27,0	32,0
Logistiek	4,6	4,6	3,6	4,6	4,6	3,6
Staf		-	-		-	-
Totaal	63,9	62,4	67,6	61,3	59,4	64,1

Subsidieresultaat Werkbrigade [17]

Sinds oktober 2016 vervult Pantar in opdracht van de gemeente Amsterdam alle werkgeverstaken voor de werknemers van de Werkbrigade; een re-integratieproject voor langdurig werklozen. Voor de uitvoering van dit project mag Pantar de werkelijke salariskosten doorberekenen aan de gemeente Amsterdam. Daarnaast ontvangt Pantar een vergoeding van 20% over deze kosten ter dekking van de overige werkgeverskosten, exploitatie en begeleiding.

De kosten en opbrengsten van de Werkbrigade zijn lager dan in 2019 door afname van het aantal werkbrigadisten van 317,3 fte in 2019 naar 308,1 fte in 2020.

Fte's	Begroting 2020 Gemiddeld	2020 Gemiddeld	2019 Gemiddeld	Begroting 2020 Ultimo	2020 Ultimo	2019 Ultimo
Werkbrigade	398,5	301,3	330,0	433,8	308,1	317,3
Totaal	398,5	301,3	330,0	433,8	308,1	317,3

In 2020 heeft de Werkbrigade een omzet uit projecten gerealiseerd van € 1,3 miljoen (2019: € 2,7 miljoen). Overeenkomstig gemaakte afspraken is deze omzet volledig af te dragen aan de gemeente Amsterdam.

4.8 Continuïteit

Begin 2018 heeft de gemeente Amsterdam nieuw beleid vastgesteld, gericht op het inrichten van samenwerking onder de noemer van 'Sociaal Werkkoepel'. Deze samenwerking geeft duidelijkheid ten aanzien van de rol en taken van Pantar in de keten van zorg naar werk. Pantar blijft daarin een prominente rol vervullen, namelijk als uitvoerder van de Wsw, als uitvoerder en vangnet in het kader van de Participatiewet en als sociale ondernemer.

Gekoppeld aan dit nieuwe beleid zijn voor het jaar 2020 financieringsafspraken gemaakt tussen Pantar en de gemeente Amsterdam. Op grond van deze afspraken is het exploitatieresultaat 2020 van Pantar financieel gedekt. Het negatief operationeel resultaat is verrekend door een exploitatiebijdrage van de gemeente Amsterdam, overeenkomstig voorgaande jaren. Hierdoor is de algemene reserve in 2020 gelijk gebleven. Ook de herwaarderingsreserve is ten opzichte van 2020 vrijwel gelijk gebleven.

Ondanks Corona is de omzet uit werk van Pantar in vergelijking met 2019 met minder dan 20% afgenomen. Pantar heeft over 2020 geen recht op Rijkssteun uit de Noodmaatregel Overbrugging tot behoud van Werkgelegenheid (NOW). Wel is het evenredig deel van de specifiek voor SW-bedrijven bestemde Rijkssteun ter compensatie van gedeerde inkomsten als gevolg van Corona toegekend. Deze was voldoende om de nadelige effecten van Corona over 2020 financieel gezien op te vangen. Ook voor 2021 is een specifieke steunregeling voor SW-bedrijven in de maak. Strekking en omvang van deze regeling zijn op het moment van finaliseren van deze jaarrekening nog onbekend.

In 2020 heeft Pantar haar meerjaren-strategie geherformuleerd en, daaraan gekoppeld, een nieuwe meerjarenbegroting 2021 t/m 2024 opgesteld. Deze meerjarenbegroting en de daarin bepaalde jaarlijkse exploitatiebijdrage is door de gemeente Amsterdam goedgekeurd op 16 maart 2021. Op basis van deze calculatie is door de gemeente Amsterdam een meerjarige raming van het tekort op de Pantar-exploitatie opgenomen in de gemeentebegroting; daarnaast is er sprake van een risicobuffer bij de gemeente.

4.9 WNT-verantwoording 2020 Stichting Pantar Amsterdam

De Wet normering topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT) is van toepassing op Stichting Pantar Amsterdam. Het voor Stichting Pantar Amsterdam toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2020 € 201.000,- op basis van een fulltime dienstverband van 1 januari tot en met 31 december 2020.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van functievervulling.

Bedragen x € 1		A.J. de Boer
Functiegegevens		<i>Algemeen directeur</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2020		1/12 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)		1,0
Dienstbetrekking?		Ja
Bezoldiging		
Beloningen plus belastbare onkostenvergoedingen		156.285
Beloningen betaalbaar op termijn		14.090
<i>Subtotaal</i>		170.375
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		201.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag		n.v.t.
Bezoldiging		170.375
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling		n.v.t.
Gegevens 2019		
Bedragen x € 1		A.J. de Boer
Functiegegevens		<i>Algemeen directeur</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2019		01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2019 (als deeltijdfactor in fte)		1,0
Dienstbetrekking		ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		149.879
Beloningen betaalbaar op termijn		13.836
<i>Subtotaal</i>		163.715
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum		194.000
Bezoldiging		163.715

Toezichthoudende topfunctionarissen.

Bedragen x € 1	L.J. de Waal	S.H.M. Ornstein	C. Compas	I.B. de Graaff	J.J.H.M. van Gennip
Functiegegevens	<i>Voorzitter</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	7.691	5.191	5.191	5.191	5.191
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	30.150	20.100	20.100	20.100	20.100
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-	-	-
Bezoldiging	7.691	5.191	5.191	5.191	5.191
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2019					
Bedragen x € 1	L.J. de Waal	S.H.M. Ornstein	C. Compas	I.B. de Graaff	J.J.H.M. van Gennip
Functiegegevens	<i>Voorzitter</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/10 - 31/12	01/10 - 31/12	01/10 - 31/12
Bezoldiging					
Bezoldiging	7.623	5.135	5.135	5.135	5.135
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400	19.400	19.400

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking hebben zich in 2020 niet voorgedaan.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2020 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

5. Overige gegevens

5.1 Pantar

Adres

Stichting Pantar Amsterdam
Kriekenoord 3
1111 PT Diemen

Statutaire zetel Amsterdam

Bestuur

Lex de Boer   Algemeen directeur

Raad van Toezicht

Lodewijk de Waal	Voorzitter
Marijn Ornstein	Lid
Christa Compas	Lid
Ilse de Graaff	Lid
Sjef van Gennip	Lid

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Stichting Pantar Amsterdam beoogt geen winst. De resultaatbestemming is niet statutair bepaald, maar overeengekomen met de gemeente Amsterdam. Overeengekomen is dat een negatief operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening van Pantar, onder voorwaarden welke zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst, wordt gecompenseerd door de gemeente Amsterdam. In het geval van een positief resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening wordt tussen de gemeente Amsterdam en Pantar specifiek afgesproken wat de bestemming daarvan zal zijn.

Diemen, 07 april 2021

Lex de Boer
Algemeen directeur Stichting Pantar Amsterdam

5.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Pantar Amsterdam

A. Verklaring over de in jaarstukken opgenomen jaarrekening 2020

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2020 van Stichting Pantar Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pantar Amsterdam per 31 december 2020 en van het resultaat over 2020 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ- Richtlijn 640 Organisaties-zonder-winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT).

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2020;
2. de staat van baten en lasten over 2020;
3. het kasstroomoverzicht 2020;
4. de toelichting, met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen; en
5. de WNT-verantwoording 2020.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen, en de Regeling Controleprotocol Wet Normering Topinkomens (WNT) 2020. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pantar Amsterdam zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van COVID-19

Het Coronavirus heeft ook invloed op Stichting Pantar Amsterdam. In de toelichting op de jaarrekening in paragraaf 4.8 "Continuïteit" in de jaarrekening heeft de directie de huidige impact en haar plannen om met deze gebeurtenissen of omstandigheden om te gaan toegelicht. Ook geeft de directie aan dat het op dit moment voor de directie niet goed mogelijk is om in te schatten wat de invloed van het Coronavirus is op de financiële prestaties van Stichting Pantar Amsterdam. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord van de raad van toezicht;
- het verslag van de directie; en
- de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de Wet normering topinkomens (WNT). In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, de Regeling Controleprotocol WNT 2020, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in

- geschrijfte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming;
  - het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
  - het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
  - het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
  - het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 8 april 2021

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A.R. Sallehart RA

Afkortingen en begrippen

Afkortingen

<i>Fte</i>	Fulltime equivalent
<i>Sw</i>	Sociale werkvoorziening
<i>Wsw</i>	Wet op de Sociale Werkvoorziening
<i>LKS</i>	Loonkosten subsidie
<i>UWV</i>	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
<i>Wajong</i>	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
<i>WNT</i>	Wet normering topinkomens
<i>LIV</i>	Lage Inkomensvoordeel
<i>LKV</i>	Loonkostenvermindering
<i>P-wet</i>	Participatiewet

Begrippen

<i>Loonwaarde</i>	De waarde van de (potentiële) arbeidsprestatie van een (werknemer in een bepaalde functie op een bepaald moment. Bij het Arbeidsontwikkelbedrijf is het maken van producten en het leveren van diensten geen doel op zich. Het is een middel om mensen te ontwikkelen en toe te leiden naar een passende plek binnen de eigen werkbedrijven van Pantar of de externe arbeidsmarkt.
<i>Arbeidsontwikkelbedrijf</i>	